

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Nagy Endre ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Dankó István ügyvéd alperes ellen vételár megfizetése iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2007. október 30. napján kelt 21.G.21.617/2005/28. számú ítélete ellen az alperes részéről 29. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 150.000 (egyszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2003. december 5-én lízingszerződést kötött ...val két ... platós-ponyvás félpótkocsira és egy ... típusú nyerges-vontatóra, a gépjárművek szállítója az alperes volt. A lízingbevevő fizetési kötelezettségének elmulasztására alapítottnan a felperes a lízingszerződést azonnali hatállyal felmondta, a visszavett lízingtárgyakat az alperesnél helyezte el, azokról 2004. május 2-án fogalmi értébecslés készült, mely szerint a ... nyergesvontató forgalmi értéke 8.729.720 forint + ÁFA.

2004. július 27-én kelt adásvételi szerződéssel az alperes a két ... félpótkocsit megvásárolta a felperestől 5.800.000 forint + ÁFA vételárért, a szerződéskötéssel egyidejűleg esedékes vételárat megfizette, és azokat továbbértékesítette.

2004. szeptember 7-én a peres felek adásvételi szerződést kötöttek; az alperes 13.000.000 forint + ÁFA vételárért megvásárolta a ... nyergesvontatót. A szerződésben rögzítették, hogy a vételárat 2004. október 7-ig köteles megfizetni, késedelmes

fizetés esetén a felperes a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamatot jogosult felszámítani; a gépjármű tulajdonjoga akkor száll át, amikor a felperes bankszámláján a vételár teljes összege jóváírásra került. A felperes a gépjármű vételáráról, bruttó 16.250.000 forintról 2004. október 7-i esedékességű számlát állított ki.

Az alperes az adásvételt követően a gépjárművet ... fiának, ...nak adta ki.

A felperes 2005. január 26-án felszólította az alperest 16.250.000 forint vételár megfizetésére, eredménytelenül, ezt követően, 2005. február 17-én fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet terjesztett elő, az eljárás az alperes ellentmondása folytán perré alakult.

A per során az alperes 2005. március 31-én kelt levelében tájékoztatta a felperest, hogy a jóváhagyásával továbbértékesítette a gépjárművet ... részére, aki 700.000 forint vételárat fizetett meg, azt átutalta a felperes bankszámlájára, majd 2005. május 25-én kelt levelében közölte, hogy a felperessel kötött adásvételi szerződéstől eláll, mert a szerződés és a szakértői értébecslés szerinti vételár között feltűnő az értékkülönbség.

A felperes módosított keretében 15.550.000 forint vételár-tartozás és annak 2004. október 7. napjától a kifizetés napjáig járó a mindenkor jegybanki alapkamat kétszeresét kitevő késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint az alperes 2005. március 31-i levele tartozás-elismerésnek minősül, a 2005. május 25-i elállása pedig a Ptk. 320. § (1) bekezdésében foglaltakból következően jogszerűtlen; a szerződésben elállási jogot nem kötöttek ki és a Ptk. adásvételre vonatkozó szabályai sem adnak arra lehetőséget. Az elállás a Ptk. 320. § (3) bekezdése szerint azért sem gyakorolható, mert az alperes a már megkapott szolgáltatást nem tudja visszaszolgáltatni; 2005. október 11-én megkísérelték a gépjárművet visszavenni, eredménytelenül, ugyanis az nincs az alperes birtokában; emellett az elállásban közölt indok is alaptalan, a szerződéskötést megelőzően hat hónapon át az alperes telephelyén volt a gépjármű, így annak műszaki állapotával, piaci értékével - arra is figyelemmel, hogy főtevékenysége ilyen típusú eszközök adásvételére vonatkozik - tisztában volt, a gépjármű vizsgálatára vonatkozó kötelezettsége pedig a Ptk. 283. §-a alapján fennállt. A jogszerűtlen elállás okán a szerződésük továbbra is hatályban van, így az alperes a Ptk. 365. § (1) bekezdése alapján a vételártartozást megfizetni köteles.

Az alperes érdemi ellenkérelmében jogalap hiányában a kereset elutasítását kérte. Elismerte, hogy a ...val kötött lízingszerződés felmondását követően a visszavett lízingtárgyak a részére átadásra kerültek; mint gépjármű kereskedő, több ajánlatot is közvetített a felperesnek, ennek eredményeként a két fél pótkocsi értékesítésre került. Több mint fél év elteltével felvette vele a kapcsolatot ... - aki az édesanyja által korábban lízingelt eszközöket vállalkozás keretében ténylegesen használta - a perbeli gépjármű megvásárlása, újrafinanszírozása vonatkozásában. ... ajánlata alapján a felperes ahhoz járult hozzá, hogy a gépjárművet az alperes vásárolja meg,

a lízingszerződés alapján fennálló tartozás összegével egyező vételárért, a szerződéskötést követően az alperes a gépjárművet ...nak kiadhatja, aki azt felújítja, rendbe teszi annak érdekében, hogy az új finanszírozó kifizesse. Az alperes közvetítő volt a jogügyletben, csupán segítséget nyújtott a felperes felé fennálló, lízingszerződésből eredő tartozás kifizetéséhez és a gépjármű újraértékesítéséhez, ezért az adásvételi szerződés színlelt, ténylegesen a Ptk. 507. §-a szerinti bizományi szerződést leplezett. Ezen szerződést az alperes önhibáján kívül nem tudta teljesíteni, a felperes magatartása (polgári per megindítása, büntetőfeljelentés) miatt, és a jogviszony az elállása folytán megszűnt. A bizományi szerződés alapján az alperes tényleges teljesítése az elérhető vételár tekintetében valós, vagyis a 2004. szeptember 7-én fennálló tényleges értéknek megfelelően történhetett volna meg. A felperes a gépjárműről értébecslést készített, ez azonban nem állt az alperes rendelkezésére, így a vételár-meghatározás okán a szerződés a Ptk. 234. §-a alapján semmis.

Az elsőfokú bíróság a 2007. október 30. napján kelt 21.G.21.617/2005/28. sorszámú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15.550.000 forintot, és annak 2007. október 7. napjától a jegybanki alapkamat kétszeresét kitevő késedelmi kamatát, valamint 1.700.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság az alperes védekezése alaptalanságára vont következtetést; megállapította, hogy a peres felek bizományi szerződést nem kötöttek, annak egyik lényeges elemében, a díjban történő megállapodás ugyanis nem jött létre. Emellett az alperes ... finanszírozójával, az ...gel nem tárgyalt, és ugyancsak a bizományi szerződés hiányát támasztja alá a lízingszerződéssel érintett másik két gépjármű perbeli konstrukcióval azonos értékesítése is.

A lefolytatott tanúbizonyítás eredménye, a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság előtti, a felperes és a lízingbevevő közötti 6.G.40.083/2004 számú per és a büntetőeljárás iratai alapján az elsőfokú bíróság megállapította; a felperes akarata arra irányult, hogy a ...val szemben fennálló követeléséhez hozzájusson, és ennek során a gépjármű tulajdonjogát is átruházza. ... a gépjármű birtokába akart jutni a felperes felé fennálló tartozás rendezésével, az alperes pedig a gépjármű tulajdonjogát akarta megszerezni ugyanúgy, mint a két ... típusú félpótkocsi esetében. Álláspontja szerint az alperesnek a perbeli gépjármű értébecsléséről készült szakvéleményt ismernie kellett - a ... típusú félpótkocsik vételára is ennek alapján lett meghatározva -, továbbá az autó nála került elhelyezésre, ennek során az állapotát rögzítették, valamint azt az alperes a tevékenységi köréből adódóan is fel tudta mérni. A lefolytatott tanúbizonyítás eredménye alapján az elsőfokú bíróság arra vont következtetést, a felek tisztában voltak a perbeli gépjármű értékével, azzal, hogy a szerződéskötéssel nem csupán a tulajdonjog megszerzése, hanem a felperes felé fennálló lízingtartozás rendezése a cél, a teljesítési határidőt is erre tekintettel határozták meg, továbbá a felperes az adásvétel miatt állt el a ...val szembeni peres igényérvényesítéstől. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek között tartozás-elismeréssel vegyes adásvételi szerződés jött létre; egyrészt a gépjármű elidegenítését foglalta magába, másrészt - az alperes és a ... közötti tartozásátvállalásra vonatkozó megállapodásból eredően -

az alperes részéről a felperes felé fennálló tartozás-elismerést is magában foglalt, a lízingtartozás és a gépjármű tényleges vételára közötti különbszet erejéig.

Tekintve, hogy az alperes a gépjármű vételárát részben egyenlítette ki, a Ptk. 298. § a) pontja alapján késedelembe esett és a felperes a Ptk. 300. § (1) bekezdése alapján jogosult teljesítést kérni.

Az elsőfokú bíróság osztotta az elállás jogszerűtlenségére vonatkozó felperesi érvelést, egyrészt elállást megalapozó körülményekben nem állapodtak meg, másrészt a Ptk.-ban rögzített jogszabályi feltételei sem álltak fenn.

Feltűnő értékaránytalanság okán a szerződés érvénytelenségét nem vizsgálta az elsőfokú bíróság, arra hivatkozva, hogy az alperes ekörbeni nyilatkozata nem volt egyértelmű, valamint a Ptk. 236. § (1) és (2) bekezdés c) pontjában foglaltakra figyelemmel elkésletnek is minősülne, továbbá a PK. 267. számú állásfoglalásban foglaltak alapján nem foghatna helyt.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben annak megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen vont párhuzamot a két ... félpótkocsi és a perbeli gépjármű értékesítése kapcsán; az előbbiből nem vonható következtetés arra, hogy közöttük ezen értékesítésnek megfelelő üzleti gyakorlat, szokás alakult volna ki, a két félpótkocsi árát az alperes teljesítette, míg a perbeli gépjármű vételárából 700.000 forintot ... fizetett ki, ezt az alperes csak továbbutalta a felperesnek. A korábbi értékesítés során sem tudott az értékbecslést tartalmazó szakvéleményről, ezt a lefolytatott tanúbizonyítás eredménye is alátámasztotta, illetőleg azt is, hogy a perbeli gépkocsi értékesítése során nem ugyanúgy kívántak eljárni, mint korábban.

Az alperes a fellebbezésében vitatta az elsőfokú bíróság álláspontját a tartozás-elismerés létrejöttére vonatkozóan; az alperesnek nem volt tartozása a felperes felé, így azt nem is ismerhette el, továbbá az a másik félhez intézett írásbeli nyilatkozatot feltételez, melyet az alperes nem állított ki. Az elsőfokú bíróság ezen jogi álláspontja ellentétes a felperes azon előadásával is, hogy az alperest haszonszerzésre irányuló szándék vezette az üzlet megkötése során és nem segítségnyújtás, emellett a tartozásátvállalás törvényi feltételei sem álltak fenn. Nem állt szándékában ... tartozását átvállalni, ebben vele nem állapodott meg, és nem is kérte ahhoz a felperes hozzájárulását. A fentiekben túl fenntartotta az első fokú eljárás során előadott védekezését ténybelileg és jogi okfejtését tekintve egyaránt.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte, helyes indokai alapján.

Az alperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást kellően feltárta, és érdemben döntően helytálló az abból levont jogi következtetése is.

A felperes a vételár-követelésének alapjául csatolta az alperessel 2004. szeptember 7-én kötött szerződést, mely közöttük adásvétel létrejöttét igazolta; az okiratban

foglaltakkal szemben a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint az alperest terhelte annak a bizonyítása, hogy a védekezése helytálló; az adásvétel ténylegesen bizományi szerződést leplezett, azt az elállása felbontotta, a felperesnek vételárral nem tartozik.

A lefolytatott tanúbizonyítás a jogügylet színleltségére vonatkozó alperesi védekezést nem támasztotta alá; helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a peres felek között a Ptk. 365. § (1) bekezdése szerinti adásvételi szerződés jött létre a perbeli gépjárműre, a felek szerződési akaratára a tanúk egymásnak ellentmondóan vallottak, a szembesítések sem vezettek eredményre, így az okiratban foglaltaktól eltérő, az alperes által állított bizományi szerződéskötés megállapítására a tanúbizonyítás eredménye nem adott alapot.

Helyesen értékelte az elsőfokú bíróság azt is, miszerint a perben nem merült fel adat arra, hogy a felperes bizományosi díj megfizetését vállalta, erre az alperes sem hivatkozott, és helyesen utalt arra is, a korábbi - félpótkocsikra vonatkozó - vétel során a továbbértékesítést a peres felek közötti adásvételi szerződéskötés előzte meg, így az alkalmazott jogi konstrukció azonosságára következtetés volt vonható.

Az alperes fellebbezése annyiban helytálló, hogy az adásvétel mellett tartozás-elismerés, illetve tartozás-átvállalás létrejötte nem bizonyított, az elsőfokú bíróság ekörbeni jogi okfejtése téves, az alábbiakra figyelemmel.

A peres felek egyezően adták elő, hogy a vételár meghatározása során a felperes lízingszerződésből eredő követelését vették alapul. Az így kialakított vételár eltért a gépjármű értékbecslésében rögzített forgalmi értékétől, azt meghaladta.

A perben vitás volt, hogy az alperes ismerte-e az értékbecslést; a lefolytatott tanúbizonyítás azt nem támasztotta alá, hogy annak konkrét átadása a részére megtörtént, így az értékbecslés alperes általi ismeretét megalapozatlanul állapította meg az elsőfokú bíróság, ugyanakkor helytállóan utalt arra, hogy a gépjármű-forgalmazással foglalkozó alperes a nála huzamosabb ideig elhelyezett gépjármű műszaki állapotát és ennek megfelelő forgalmi értékét felmérhette.

Amennyiben mégsem volt tisztában az általa hivatkozott eltéréssel, azzal, hogy a vételár nem a forgalmi értékhez igazodóan került meghatározásra, az tévedés vagy feltűnő értékaránytalanság okáni szerződés megtámadásra adhatott volna alapot, az alperes azonban erre vonatkozó konkrét igénnyel nem lépett fel.

Amennyiben az alperes tudott a fenti eltérésről, ennek elfogadása, a vételár ezen speciális meghatározása önmagában még nem ad alapot sem tartozás-elismerés, sem tartozás-átvállalás létrejöttének megállapítására a Ptk. 242. § (1) bekezdésében és a Ptk. 332. §-ában foglalt jogszabályi feltételek teljesülése hiányában, legfeljebb arra enged következtetni, hogy az alperesnek volt olyan, a perben ténylegesen elő nem adott, fel nem tárt érdeke, amely a jogügylet megkötésére indította, s amely a Ptk. 207. § (4) bekezdése szerint titkos fenntartásként vagy rejtett indokként közömbös. Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy gazdálkodó szervezetek közötti szerződéskötés esetén életszerűtlen az ingyenes segítségnyújtásra, ellentételezés nélküli üzleti kockázatvállalásra

vonatkozó alperesi érvelés, ugyanakkor a felperes azon előadása sem alátámasztott, hogy az alperest nyilvánvalóan csak anyagi haszonszerzés motiválhatta.

Mindezekre figyelemmel mellőzi a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a tartozás-elismerés, illetőleg tartozás-átvállalás létrejöttére vonatkozó jogi érvelést.

Teljeskörűen osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját arra vonatkozóan, hogy az alperes 2005. május 25-i levelében közölt elállása az adásvételi szerződést nem bontotta fel; a Ptk. 320. § (1) bekezdése szerint, aki szerződésnél vagy jogszabálynál fogva elállásra jogosult, e jogát a másik félhez intézett nyilatkozattal gyakorolja, az elállás a szerződést felbontja.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az adásvételi szerződésben alperesi elállást nem kötöttek ki és a részéről annak jogszabályi alapja sem volt, ismét utal a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy a felmondási okként közölt feltűnő értékaránytalanság - a jogszabályi feltételek teljesülése esetén - a Ptk. 201. § (2) bekezdése szerint a szerződés megtámadására és nem elállásra adhatott volna alapot.

Jogszerű elállás hiányában az alperest a Ptk. 365. § (1) bekezdése alapján a szerződés szerinti vételár megfizetése terhelte, ennek nem vitásan, csupán részben, 700.000 forint erejéig tett eleget. A szerződésben 2004. október 7-ben meghatározott teljesítési határidő eredménytelen eltelte okán helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a Ptk. 298. § a) pontja szerint késedelembe esett, melyre tekintettel a felperes a keresetében a Ptk. 300. § (1) bekezdése alapján a teljesítést jogszerűen követelte.

Tekintettel arra, hogy a fellebbezésben előadottak eltérő tényállás megállapítására, illetőleg a jogvita érdemét érintően eltérő jogi következtetés levonására nem adtak alapot, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a fenti indokolásbeli módosításon túlmenően - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes jogorvoslati perköltsége megfizetésére, mely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése figyelembevételével megállapított, általános forgalmi adót is tartalmazó jogi képviselési munkadíjból áll.

Budapest, 2008. március 18.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró